

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski (przewodniczący)

SSN Kazimierz Klugiewicz (sprawozdawca)

SSN Waldemar Płóciennik

Protokolant Monika Zawadzka

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Marka Zajkowskiego
w sprawie **M. K. i J. K.**

uniewinnionych od zarzutów popełnienia czynów z art. 286 § 1 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 19 lutego 2025 r.,

kasacji wniesionych przez prokuratora na niekorzyść

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 29 maja 2024 r., sygn. akt V Ka 1023/23,

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi

z dnia 24 kwietnia 2023 r., sygn. akt IV K 467/21,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w Łodzi do ponownego rozpoznania w
postępowaniu odwoławczym.**

[J.J.]

Kazimierz Klugiewicz

Zbigniew Puskarski

Waldemar Płóciennik

UZASADNIENIE

W sprawie złożonej podmiotowo Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi wyrokiem z dnia 24 kwietnia 2023 r., sygn. akt IV K 467/21:

1. uznał M. K. za winnego tego, że w dniu 14 lipca 2020 w Ł., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej i w zamiarze, aby J. K. poprzez uprzednie wprowadzenie w błąd pracowników Powiatowego Urzędu Pracy dokonał czynu zabronionego w postaci doprowadzenia Miasta Ł. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 29.500,00 złotych z tytułu wypłaty środków w ramach umowy o refundację kosztów wyposażenia stanowiska pracy stanowiącej realizację aktywizacji osób po 29 roku życia pozostających bez pracy w mieście Ł., ułatwił mu jego popełnienie poprzez wprowadzenie w błąd funkcjonariusza publicznego zatrudnionego w Powiatowym Urzędzie Pracy w Ł. i działającego z upoważnienia Prezydenta Miasta Ł. co do spełniania wymogów dla przyznania mu statusu osoby bezrobotnej w postaci braku zatrudnienia i uzyskał w ten sposób decyzję numer [...], w wyniku czego J. K. uzyskał od pokrzywdzonego refundację kosztów wyposażenia stanowiska pracy w ww. kwocie,

tj. przestępstwa z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k., za które – na podstawie art. 19 § 2 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 60 § 6 pkt 4 k.k. – wymierzono mu karę grzywny w wysokości 20 stawek dziennych po 20 złotych każda;

II. uznał J. K. za winnego tego, że w dniu 17 lipca 2020 roku w Łodzi w celu osiągnięcia korzyści majątkowej podpisując umowę o refundację kosztów wyposażenia stanowiska pracy Nr [...], wiedząc o warunkach jej obowiązywania i jej celach, czyli aktywacją osób po 29 roku życia pozostających bez pracy w mieście Ł., złożył oświadczenie o posiadaniu kandydata do zatrudnienia w ramach umowy o refundację, to jest M. K. , wiedząc, że jest on już osobą faktycznie pracującą w jego firmie „E. ” od dnia 6 lipca 2020 roku, a zatem nie spełniającą warunków wymaganych do realizacji umowy, czym wprowadził reprezentującego Urząd Miasta p.o. Dyrektora Powiatowego Urzędu Pracy w błąd co do zatrudnienia M. K. w ramach działalności

„E. ” w związku z przysługiwaniem mu statusu bezrobotnego oraz co do realizacji warunków Umowy o refundację kosztów wyposażenia stanowiska pracy Nr [...], następnie podpisując z nim umowę o pracę w dniu 29 września 2020 roku po uzyskaniu przez M. K. w dniu 24 września 2020 roku skierowania do pracodawcy na wolne miejsca pracy zgłoszone w zapotrzebowaniu wynikającego z umowy [...] do zakładu pracy „E. ” z Powiatowego Urzędu Pracy w Ł., w konsekwencji doprowadził Urząd Miasta w dniu 13 października 2020 roku do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 29.500 złotych,

tj. przestępstwa z art. 286 § 1 k.k., za które – na podstawie art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 37 a § 1 k.k. – wymierzono mu karę 200 stawek dziennych po 100 złotych każda. Ponadto, na podstawie art. 39 pkt 8 k.k. orzeczono wobec oskarżonego J. K. środek karny w postaci podania wyroku do publicznej wiadomości poprzez wywieszenie przez okres 3 miesięcy na tablicy ogłoszeń Sądu Rejonowego dla Łodzi- Śródmieścia w Łodzi.

Od wyroku Sądu I instancji apelacje wnieśli: prokurator na niekorzyść obu oskarżonych oraz ich obrońcy.

Prokurator, podnosząc zarzut obrazy przepisów prawa materialnego (art. 272 k.k.), wniósł o zmianę wyroku poprzez uznanie M. K. za winnego popełnienia przestępstwa z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 272 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., a utrzymanie pozostałych rozstrzygnięć w dotychczasowym kształcie.

Obrońca J. K. , podnosząc zarzuty obrazy przepisów postępowania, która miała wpływ na treść wyroku (art. 6 k.p.k. w zw. z art. 175 k.p.k. w zw. z art. 171 § 1 k.p.k.; art. 424 § 1 pkt 1 - 2 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. oraz wielokrotnie - art. 7 k.p.k. w zw. z 410 k.p.k.) oraz błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku, który miał wpływ na jego treść – wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od zarzucanego mu czynu.

Obrońca M. K. , podnosząc zarzuty naruszenia przepisu prawa materialnego (art. 18 § 3 k.k.; art. 286 § 3 k.k.) oraz przepisów prawa formalnego, które to naruszenie miało wpływ na wynik postępowania (art. 7 k.p.k. w zw. z art. 2 § 2 k.p.k. w zw. z art. 5 § 2 k.p.k.), a także wskazując na błąd w ustaleniach faktycznych, wniósł o uniewinnienie od zarzucanego ww. oskarżonemu czynu, ewentualnie

zmianę kwalifikacji prawnej z art. 286 § 1 k.k. na art. 286 § 3 k.k. oraz dokonanie zmiany opisu czynu i warunkowe umorzenie postępowania wobec oskarżonego.

Sąd Okręgowy w Łodzi wyrokiem z dnia 29 maja 2024 r., sygn. akt V Ka 1023/23, zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uniewinnił oskarżonych od zarzucanych im czynów.

Od wyroku Sądu odwoławczego kasację wniósł prokurator, na niekorzyść obu oskarżonych, podnosząc zarzut rażącego i mającego istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenia prawa procesowego, tj. art. 457 § 3 k.p.k., art. 433 § 2 k.p.k. oraz art. 7 k.p.k., poprzez dokonanie nieprawidłowej kontroli odwoławczej, polegającej na niezgodnej z zasadami prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego oceny zgromadzonych w przedmiotowej sprawie dowodów w postaci dokumentacji związanej z realizacją umowy [...] o refundację kosztów wyposażenia stanowiska pracy, jak również zeznań świadków J. K. i M. K. w zakresie tego, iż złożone przez J. K. oświadczenie o posiadaniu przez M. K. statusu bezrobotnego było okolicznością nieistotną z punktu widzenia ww. umowy zawartej z Miastem Ł., z upoważnienia którego działał p.o. Dyrektora Powiatowego Urzędu Pracy w Ł., co doprowadziło do wydania wyroku reformatoryjnego skutkującego uniewinnieniem oskarżonych, podczas gdy właściwie przeprowadzona ocena wskazanych dowodów prowadzi do wniosku, iż była to okoliczność kluczowa dla przyznania wynagrodzenia, na co wskazuje w szczególności treść samej umowy, korespondencja pomiędzy J. K. a Urzędem, jak również wypowiedzenie przez Urząd umowy po ujawnieniu okoliczności związanych z faktycznym zatrudnieniem M. K., a co za tym idzie, iż M. K. uzyskując na polecenie J. K. decyzję o uznaniu go za osobę bezrobotną w dniu 14 lipca 2020 roku pomógł mu w popełnieniu ww. przestępstwa, co skutkowało uniewinnieniem oskarżonych i zawarciem błędnych wniosków w uzasadnieniu orzeczenia.

Wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Kasacja jest zasadna.

Trafnie bowiem zarzucono w niej wadliwość kontroli instancyjnej i popełniony w jej ramach błąd subsumcyjny, który doprowadził do wydania wyroku reformatoryjnego i uniewinnienia oskarżonych od zarzucanych im przestępstw.

Sąd *ad quem* uznał, że „jakkolwiek zachowanie oskarżonego J. K. wprowadziło w błąd pracownika Powiatowego Urzędu Pracy w Ł. jednakże trudno uznać, iż owo wprowadzenie w błąd przez oskarżonego dotyczyło istotnych okoliczności. Innymi słowy owo wprowadzenie w błąd przez oskarżonego pracownika Powiatowego Urzędu Pracy w Ł. nie miało charakteru istotnego bowiem nie miało ono znaczenia dla podjęcia decyzji w zakresie rozporządzenia mieniem przez pokrzywdzonego” (pkt 4.1. uzasadnienia wyroku Sądu *ad quem*). U podstaw takiego stanowiska Sądu II instancji leżało przekonanie, że nawet, gdyby Urząd Pracy w Ł. wiedział, że M. K. nie jest osobą bezrobotną, to skierowałby inną osobę figurującą w rejestrze osób bezrobotnych, a przedmiotem umowy nie było utworzenie miejsca pracy dla konkretnej osoby, ale dla osoby bezrobotnej spełniającej określone kryteria. Co więcej Sąd *ad quem* uznał, że zachowanie oskarżonego J. K. nie doprowadziło pokrzywdzonego do niekorzystnego rozporządzenia mieniem. Zaprezentowane stanowisko Sądu odwoławczego nie jest prawidłowe, albowiem opiera się na wadliwym postrzeganiu pojęcia istotności błędu w realiach faktycznych sprawy, a ponadto zdaje się nie dostrzegać całokształtu zachowania oskarżonych.

Trafnie prokurator w kasacji podnosi, że z poczynionych przez Sąd I instancji ustaleń faktycznych wynika, iż przed zawarciem umowy J. K. utworzył w swoim zakładzie pracy stanowisko kolorysty i zatrudnił na nim M. K. . Ten, na polecenie swego faktycznego pracodawcy w dniu 14 lipca 2020 r. zarejestrował się jako osoba bezrobotna, a 17 lipca 2020 r. J. K. oświadczył, że ma wiedzę na temat osoby bezrobotnej zarejestrowanej w Urzędzie, która spełnia wszelkie wymogi wniosku o dofinansowanie na planowane stanowisko pracy, którego to realizacja od dnia jego złożenia (10 lutego 2020 r.) napotykała istotne problemy z uwagi na brak osób spełniających określone wymagania.

Jeśli chodzi o zasadniczą kwestię – pojęcie istotności błędu, to ocenia się ją w kontekście wpływu na decyzję o rozporządzeniu mieniem. Niewątpliwie zatem wadliwie Sąd odwoławczy uznał wprowadzenie w błąd PUP w Ł. przez J. K. za błąd nieistotny, skoro to właśnie złożenie przez niego oświadczenia o posiadaniu kandydata na stanowisko pracy, który faktycznie był już u niego zatrudniony, stanowiło warunek dla realizacji umowy i przysporzenia po stronie ww. oskarżonego, a w wyniku zgłoszenia się M. K. i oświadczenia J. K. doszło do rozporządzenia mieniem, które – wobec niezgodności obiektywnego stanu rzeczy z warunkami umowy – było niekorzystne dla

pokrzywdzonego, skoro nie prowadziło do aktywizacji zawodowej bezrobotnego, tylko wzbogacało pracodawcę już zatrudniającego daną osobę. Na płaszczyźnie znamion czynu zabronionego nic w tej sprawie nie zmienia to, że potencjalnie umowa taka mogłaby być zrealizowana poprzez skierowanie do pracy u J. K. innej osoby faktycznie bezrobotnej, skoro zachowanie tego oskarżonego zasadzało się właśnie na współdziałaniu z M. K. , który wbrew złożonej deklaracji w PUP w Ł., nie był osobą bezrobotną. Z tego względu całość realizowanych czynności należy uznać za oszukańcze zabiegi, stanowiące istotę przestępstwa określonego w art. 286 § 1 k.k. Dla bytu przestępstwa oszustwa istotne jest to, czy w wyniku m.in. wprowadzenia pokrzywdzonego w błąd doszło do niekorzystnego rozporządzenia mieniem. Jeżeli takie powiązanie kauzalne występuje, to oczywiste jest, że takie wprowadzenie w błąd było istotne z punktu widzenia zrealizowania znamion tego przestępstwa.

W świetle powyższych rozważań nie budzi wątpliwości to, że Sąd odwoławczy przeprowadził wadliwą kontrolę instancyjną w zakresie weryfikacji oceny istotności błędu, w który za sprawą działań oskarżonych, został wprowadzony Powiatowy Urząd Pracy w Ł., co w konsekwencji doprowadziło do rażącego naruszenia art. 286 § 1 k.k., skutkującego bezzasadnym uniewinnieniem oskarżonych. Konieczne stało się zatem uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi II instancji do ponownego rozpoznania. Sąd ten dokona ponownie rzetelnego rozpoznania wniesionych apelacji, mając na względzie zaprezentowane zapatrywanie prawne i w zależności od wyniku przeprowadzonej kontroli instancyjnej wyda stosowne rozstrzygnięcie.

Mając na uwadze powyższe rozważania, Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.

[J.J.]

[a.ł.]

Kazimierz Klugiewicz

Zbigniew Puskarski

Waldemar Płóciennik